

De bevrijding van Hummelo en Keppel 2 tot 4 april 1945

Dit jaar vieren we 70 jaar bevrijding.

Hoe kwam de bevrijding van Drempt, Hummelo en Keppel eigenlijk tot stand?

In de nacht van 23 op 24 maart 1945 staken de geallieerde troepen tussen Wesel en Rees de Rijn over. Een geweldige troepenmacht kwam in beweging voor het laatste grote offensief van de oorlog: de bevrijding van de rest van Nederland en de verovering van Noordwest-Duitsland tot aan de Elbe. Deze opdracht werd gegeven aan generaal Crecars Canadese 1e leger en generaal Dempsey's Britse 2e leger. De Achterhoek, Overijssel en de drie noordelijke provincies zouden worden ingenomen door het Canadese 2e legerkorps onder generaal Simmonds. De uitzondering vormde het gebied ten oosten van de lijn Varsseveld-Ruurlo-Borculo-Neede-Hengelo-Ootmarsum, dat gold als operatiegebied van het Britse 30e korps onder luitenant-generaal Horrocks. De 2e Canadese Infanteriedivisie begon haar opmars naar Hummelo vanuit de gemeente Gendringen. De 3e Canadese Infanteriedivisie begon haar opmars naar Laag-Keppel vanuit 's-Heerenberg.

Doetinchem

Doetinchem en omgeving werden verkend door het 8e Canadese Verkenningregiment. Daarna werd de aanval op Doetinchem ingezet door eenheden van de 5e Canadese Infanteriebrigade, ondersteund door tanks van het Canadese 10e Pantserregiment, The Fort Garry Horse. De aanval liep vast in de binnenstad die was afgegrensd door met beton gevulde tramwagens. Infanteristen van Le Regiment de Maisonneuve en The Black Watch (Royal Highland Regiment) of Canada zuiverden de buitenwijken van Doetinchem en op 2 april werd de binnenstad, na felle gevechten, ingenomen door de infanteristen van The Calgary Highlanders. De strijd in en

rond Doetinchem kostte aan zeker vijftien Canadese soldaten het leven!

Hummelo

Op 2 april om kwart voor zeven in de morgen begonnen de infanteristen van The Black Watch ondersteund door tanks van The Fort Garry Horse aan de opmars richting Laag-Keppel en Hummelo. Nog voor de middag bereikten de troepen de Hummelse Draai en Groot Zande, waar ze onder Duits vuur kwamen te liggen. Daar werd nog even kort maar hevig gevechten. Na een stafvergadering op Groot Zande, waar ook de ondergrondse bij betrokken werd, besloot men om twee man als verkenners naar Hummelo te sturen om te kijken hoe sterk de verdediging was. Na gericht vuur van tanks en artillerie op diverse posities rond de Hummelse Draai trokken de Duitsers zich terug. Bij deze gevechten sneuvelden drie infanteristen van The Black Watch, zij werden in Langerak in een veldgraf begraven. Dit waren korporaal Frank Balsis, lance sergeant Richard Gibbons en sergeant Edward Pope. Zij werden in 1946 overgebracht naar de Canadese Oorlogsbegraafplaats in Groesbeek.

De twee verkenners vertrokken en in afwachting van hun terugkomst hielden de troepen halt. Een gedeelte van hen werd teruggeroepen richting Doetinchem om de hoofdaanvalsroute open te houden. Aan het eind van de middag kwamen de twee verkenners terug met het bericht dat Hummelo werd verdedigd door ongeveer twintig Duitsers. Om kwart voor zes in de avond kreeg The Black Watch de opdracht om Hummelo en omgeving in te nemen. Om half acht begon de aanval met een artilleriebeschieting. De D-compagnie trok daarna zonder noemenswaardige tegenstand Hummelo binnen. De A-compagnie bleef voor Hummelo in reserve, terwijl de C-compagnie de bossen rondom Hummelo zuiverde. Even later kwam op het hoofdkwartier van de brigade het bericht door dat de artillerie van de 3e divisie klaarstond voor een beschieting van het dorp Hummelo en dat de D-compagnie de kelders op moest zoeken! Echter, de D-compagnie meldde de inname van Hummelo en zo ontkwam Hummelo aan een beschieting! De Black Watch nam even later ook het gedeelte van Laag-Keppel ten noorden van de Oude IJssel in (ten noorden van de huidige dode arm). In totaal nam The Black Watch meer dan 150 Duitsers gevangen in en rond Hummelo. Op 2 april 's avonds om acht uur was Hummelo in handen van The Black Watch.

Canadese vlag tijdens de oorlogsjaren

Edward Pope (W. van Aalst)

Hummelo werd dus bevrijd door Canadese troepen van de 5e Canadese Infanteriebrigade. Deze brigade was een onderdeel van de 2e Canadese Infanteriedivisie en bestond zoals eerder aangegeven uit de regimenten: The Black Watch, Le Regiment de Maisonneuve en The Calgary Highlanders. Tijdens alle operaties in en rond Hummelo werden zij ondersteund door tanks van het 10e pantserregiment The Fort Garry Horse, de eenheid die behoorde tot de 2e Canadese onafhankelijke pantserbrigade.

De 23e Canadian Field Ambulance (een Canadees veld-hospitaal) vestigde zich op 3 april 1945 in kasteel Enghuizen.

Laag-Keppel

Het aanvalsdoel voor de 8e Canadese Infanteriebrigade (onderdeel van de 3e Canadese Infanteriedivisie) was de brug over de Oude IJssel in Laag-Keppel. Daar zou ze ook contact maken met infanteristen van de 2e Canadese Infanteriedivisie. Op 2 april 's middags om kwart over een begon de opmars van het eerste bataljon van The Queen's Own Rifles of Canada in de richting van de Wehlse Beek. Ze werd gesteund door tanks van het B-squadron van de Sherbrook Fusiliers. Even buiten Wehl werd men beschoten door Duits geschut op positie 947757 (achter het Concordia voetbalveld); dit werd echter snel door de tanks uitgeschakeld. Nog voor de Wehlse Beek werden de infanteristen onthaald op een spervuur van mortieren en halfautomatische geweren. Bij Schennink van de Len werd hevig gevochten en hier sneuvelden drie Canadezen en raakten er negen gewond, van wie er later nog één overleed in het Canadese hospitaal in 's-Heerenberg. Aan de weg naar Laag-Keppel brandden de boerderijen van Jolink en van Van Drueten af en in Eldrik de boerderijen van Bles en Rooyakker (nu Herberts). Met behulp van tanks en vlammenwerpers werd de Duitse verdedigingslinie opgerold en een mortierstelling onder de voet gelopen. Er kwamen in de omgeving van de Wehlse Beek zeker zestien Duitsers om het leven. Dit geeft aan hoe hevig de gevechten zijn geweest! De volgende Canadese soldaten sneuvelden bij de Wehlse beek: infanterist Omar Clark, korporaal Harold Jamieson, infanterist Melville Prentice en aan verwondingen stierf infanterist Ronald Macara (op 4 april in het Canadese hospitaal in 's-Heerenberg).

The Queen's Own Rifles zetten de opmars in de richting Laag-Keppel voort. Op de linkerflank werd de eenheid ingehaald door het North Shore (New Brunswick) Regiment die erin slaagde nog net voor middernacht Eldrik, na enkele schermut-selingen zonder eigen verliezen, in te nemen. Na middernacht kwamen de infanteristen tot de ontdekking dat de brug bij Mulra was opgeblazen. Het zelfde constateerden ook de troepen van de Queen's Own Rifles die om half twee 's nachts het zuidelijk gedeelte van Laag-Keppel innamen. Ook de brug in Laag-Keppel was opgeblazen. Hier maakte men contact met de infanteristen van The Black Watch van de 2e divisie. In aanvalsbaten werden de manschappen van Queen's Own Rifles de volgende morgen over de Oude IJssel gezet en namen ze posities in aan de westelijke rand van Laag-Keppel.

In de vroege morgen van 3 april kregen lance sergeant Carl Overby en sappeur Maurice Joseph Leonard Cloutre van de 16 Field Company (Royal Canadian Engineers) de opdracht om de opgeblazen bruggen in Laag-Keppel en Hoog-Keppel te gaan inspecteren en te kijken hoe en waar een noodbrug gelegd kon worden. Na inspectie van de brug bij Mulra in Hoog-Keppel liepen ze in de richting van het gemeentehuis. Van daaruit werden ze onder vuur genomen door de Duitsers die nog in en rond het gemeentehuis zaten. Zowel Overby als Cloutre sneuvelden bij de inrit naar Mulra. Een derde soldaat ontkwam. Beiden werden tijdelijk begraven in Loerbeek, naast het Sint Jans Gildehuis waarin zich een Canadees veld-hospitaal bevond.

Drempt

In Eldrik passeerde Le Regiment de la Chaudiere de troepen van The North Shore Regiment en ging via Hoog-Keppel in de richting Drempt. Tijdens gevechten bij het gemeentehuis in Hoog-Keppel sneuvelden twee Duitsers en een Canadese soldaat van Le Regiment de la Chaudiere. Het was de 34-jarige korporaal Ernest Fortier. Hij werd begraven in Loerbeek, waar ook Clark, Jamieson, Prentice, Overby en Cloutre begraven lagen. Op 3 april om 11 uur namen de 'Chauds' Voor-Drempt in zonder noemenswaardige tegenstand. Op 4 april rond 1 uur in de middag werd het laatste gedeelte van onze gemeente, het gebied bij Zwarte Schaar en 't Huufken (Hoefkensestraat)

**Cpl. Harold (Jamie)
Jamieson**

When Cpl. Harold Jamieson sacrificed his life on April 2, 1945, it was not in vain, because his platoon comrades were able to capture the strong German position of Emmerich and Hoch Elton, just over the Rhine River and thus helped to break the enemy foothold freeing the north-east of Holland. So fierce was the defensive, so gallant and courageous the offensive, that Cpl. Jamieson's platoon commander, Lieut. R. Gautheir, wrote to his mother, Mrs. M. Jamieson, 19 Sarah St.: "If I had a platoon of men as brave as your son, we could win the war by ourselves. You may well be proud of him". Mrs. Jamieson is proud of him, but his death left a void in her heart all the larger because only two years before she lost her husband. Cpl. Jamieson was 26 years of age when he gave his life. Until 1943, when he enlisted in Toronto with the Queen's Own Rifles of Canada, he had spent all his years in Brantford. He studied at Major Ballachey School and afterwards earned his living as a transport driver. He was a devout member of the Latter Day Saints Church. His quiet life here was a far cry to the fierce combat duty he engaged in at Caen, France, and in Belgium, Holland and Germany. He now lies temporarily at Beek, Holland.

Krantenbericht over Jamieson (K. Lusink)

Vroegere gemeentehuis, Rijksweg 60 te Hoog-Keppel (K. Lusink)

ingenomen door de Queens Own Rifles. De bevrijding van Hummelo en Keppel was een feit! Eldrik, Laag-Keppel en Drempt werden bevrijd door Canadese troepen van de 8e Canadese Infanteriebrigade, een onder-

Ernest Fortier (K. Lusink)

deel van de 3e Canadese Infanteriedivisie en bestond zoals aangegeven uit de volgende regimenten: The Queen's Own Rifles, Le Regiment De La Chaudière en het North Shore (New Brunswick) Regiment.

Tijdens alle operaties werd men gesteund door tanks van het 27e Armoured Regiment (The Sherbrooke Fusiliers Regiment). Deze eenheid behoorde tot de 2e Canadese onafhankelijke pantserbrigade.

De tien Canadese soldaten die sneuvelden bij de bevrijding van Hummelo en Keppel werden in de zomer van 1946 herbegraven op de Canadese Oorlogsbegraafplaats in Groesbeek. Bezoek hun graven eens en besef dan goed dat zij sneuvelden voor onze vrijheid. Met hun leven betaalden zij, duizenden kilometers van huis, de allerhoogste prijs. Laten wij hen nooit vergeten!

Canadese Oorlogsbegraafplaats Groesbeek

Krantenbericht in The Times van 6 april 1945 over Canadese troepen die door Hummelo trekken (K. Lusink)

Aircraft Research Group Achterhoek (ARGA)

ARGA onderzoekt de luchtoorlog gedurende de Tweede Wereldoorlog boven de Achterhoek, Liemers, Veluwezoom, Lingewaard en de Nederlands-Duitse grensstreek tussen Emmerich en Bocholt. Dit wordt gedaan door het uitvoeren van archiefonderzoek in binnen- en buitenland, locatieonderzoek, vliegtuigbergingen, conserveren van gevonden vliegtuigdelen, documenten en foto's te verzamelen en contacten te onderhouden met oud-vliegers en/of nabestaanden.

Door professioneel onderzoek streeft ARGA ernaar zo veel mogelijk facetten van deze luchtoorlog aan het licht te brengen en deze via publicaties, lezingen, tentoonstellingen en de website arga-nl voor een groot publiek toegankelijk te maken.

Karl Lusink is voorzitter en archivaris en vormt samen met Sander Woonings en Han Lusink het bestuur van de stichting ARGA.

Zij vielen voor onze vrijheid in april 1945!

The Queen's Own Rifles of Canada:

Infanterist Omar Clark	20 jaar	afkomstig uit Toronto, Ontario
Korporaal Harold Jamieson	26 jaar	afkomstig uit Brantford, Ontario
Infanterist Melville Prentice	26 jaar	afkomstig uit Bancroft, Ontario
Infanterist Ronald Macara	26 jaar	afkomstig uit Toronto, Ontario

The Black Watch (Royal Highland Regiment) of Canada:

Sergeant Edward Pope	27 jaar	afkomstig uit Montreal, Quebec
Soldaat Frank Balsis	22 jaar	afkomstig uit Montreal, Quebec
L/Sergeant Richard Gibbons	28 jaar	afkomstig uit Toronto, Ontario

Le Régiment de la Chaudière:

Korporaal Ernest Fortier	34 jaar	afkomstig uit Weedon Wolf County, Quebec
--------------------------	---------	--

16th Field Company, Royal Canadian Engineers:

L/Sergeant Carl O. Overby	26 jaar	afkomstig uit Harperville, Manitoba,
Sappeur Maurice Joseph	26 jaar	afkomstig uit Canada, maar woonachtig in Weymouth, Dorsetshire, England
Leonard Cloutre		